

خبرنامه انرژی (۶)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۹۲۷۴

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

مهر ماه ۱۳۸۷

به نام خدا

خبرنامه انرژی (۶)**مشتریان و شرکای اصلی نفت و گاز ایران**

درحالی که شرکت‌های اروپایی برای ادامه همکاری با ایران تحت فشارهای سیاسی هستند، ایران، چهارمین صادرکننده بزرگ نفت جهان، به‌طور فزاینده‌ای در بخش انرژی خود به آسیا روی آورده است. این درحالی است که سرمایه‌گذاران آمریکایی به‌دلیل قوانینی که واشنگتن در سال ۱۹۹۵ وضع کرد آنان را از سرمایه‌گذاری در ایران منع کرده است. حدود ۱/۶ میلیون بشکه از نفت خام ایران به آسیا صادر می‌شود و نهصد هزار تا یک میلیون بشکه باقی‌مانده نیز سهم اروپاست.^۱

ایران طرح ذخیره‌سازی ۱۰۰ میلیون بشکه نفت را بررسی می‌کند

از آنجا که برای استفاده از ظرفیت‌های نفت و گاز، ایجاد و توسعه تأسیسات ذخیره‌سازی نفت خام و فراورده‌های نفتی برای تقویت امنیت ملی یکی از سیاست‌های حوزه بین‌الملل وزارت نفت است، طرح محوری ذخیره‌سازی ۱۰۰ میلیون بشکه نفت خام در دست بررسی و اقدام است. براساس گزارش عملکرد سه‌ساله وزارت نفت در دولت نهم، یکی دیگر از اهداف ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی نفت، رشد تولید نفت خام کشور براساس چشم‌انداز صنعت نفت در افق ۱۴۰۴ است که برای حفظ رتبه دوم

کشور در اوپک و ناکافی بودن ظرفیت ذخایر کنونی کشور و ترانزیت نفت خام به آسیای میانه است. عدم پرداخت هزینه‌های سنگین برای اجاره کشتی‌های مادر برای ذخیره‌سازی موقت نفت خام، حجم بسیار بالای پر و خالی شدن ذخایر نفت خام در مقایسه با استانداردهای جهانی که باعث فرسودگی و مستهلک شدن پیش از موعد مخازن می‌شود و متنوع‌سازی پایانه‌های صادراتی کشور از دیگر اهداف ساخت این مخازن ذخیره نفت خام است. به همین منظور طرح احداث ۱۰۰ میلیون بشکه ذخیره راهبردی نفت خام در دست بررسی و اقدام است. توزیع مکان‌های احداث این مخازن برای ذخیره ۲۰ میلیون بشکه نفت در جزیره خارک، ۲۰ میلیون بشکه نفت در جزیره قشم، ۲۰ میلیون بشکه نفت در بندر جاسک، ۲۰ میلیون بشکه نفت در بندر چابهار و ۲۰ میلیون بشکه نفت در بندرعباس پیش‌بینی شده است.^۱

آخرین اخبار در مورد پروژه‌های افزایش ظرفیت تولید بنزین در کشور

با توجه به این حقیقت که ایران در حال حاضر در حدود ۳۰ درصد از نیاز بنزین خود را وارد می‌کند، چندین پروژه برای افزایش تولید داخلی بنزین در پالایشگاه‌های کشور در حال انجام است. با وجود اینکه اتمام این پروژه‌ها در زمان‌بندی انجام شده ضروری است، روند کند پیشرفت این پروژه‌ها، اتمام به موقع آنها را با تردید مواجه ساخته است.^۲

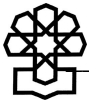

ایران به زودی صادرات گاز به ارمنستان را آغاز می‌کند

بنابر اظهارات رسول سلمانی، رئیس اداره نظارت بر صادرات شرکت ملی گاز، ایران دریافت برق از ارمنستان را آغاز کرده و صادرات گاز ایران به این کشور نیز در سیزدهم ماه اکتبر صورت می‌پذیرد. واردات جریان برق از ارمنستان در آغاز از ۳/۳ میلیارد کیلووات ساعت در سال شروع شده و به تدریج تا سال ۲۰۱۹ به ۶/۹ میلیارد کیلووات ساعت خواهد رسید. در عوض ایران صادرات گاز به این کشور را به میزان ۱/۱ میلیارد مترمکعب در سال، از سیزدهم اکتبر آغاز خواهد کرد که این مقدار به تدریج تا سال ۲۰۱۹ به ۲/۳ میلیارد مترمکعب در سال افزایش خواهد یافت. سلمانی افزود: ارمنستان از دهم این ماه، آماده دریافت گاز بوده ولی افتتاح رسمی این طرح در سیزدهم اکتبر انجام خواهد شد. سلمانی گفت: برخی از جزئیات این قرارداد از جمله حجم گاز انتقالی هنوز نهایی نشده است.^۱

دومین کنفرانس صادرات گاز ایران در تهران برگزار می‌شود

کنفرانس صادرات گاز ایران که در تهران برگزار می‌شود، دومین کنفرانس بین‌المللی برگزار شده توسط ایران در زمینه گاز است. این نشست دو روزه که گفته می‌شود ۱۰۰ شرکت‌کننده خارجی در آن حضور خواهند داشت، درست در زمانی برگزار می‌شود که پروژه‌های LNG و صادرات گاز ایران با چالش‌های جدی روبه‌رو است. Pars LNG و Persian LNG که به شرکت‌های توتال و رپسول واگذار شده بودند، هم‌اکنون متوقف شده‌اند و آینده آنها در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته است.

صادرات گاز ایران به امارات نیز که به قرارداد الهلال مشهور شده و قرارداد آن سال‌ها پیش به امضا رسیده است، به دلایل زیادی از جمله توافق بر سر قیمت گاز با مشکل روبه‌رو است. طرح صادرات گاز ایران به پاکستان و هند بعد از ۱۵ سال هنوز در سطح مذاکرات باقیمانده و اجرای آن با مشکلات فراوانی روبه‌رو است. دیگر قراردادهای گاز ایران مانند صادرات به بحرین، کویت، عمان و اروپا با اینکه سال‌هاست در دستور کار وزارت نفت قرار داشته است، هنوز در مراحل مقدماتی به سر می‌برد. اینکه در شرایط کنونی دستاوردهای این کنفرانس چه خواهد بود مشخص نیست.^۱

در سال ۲۰۰۷، ایران ۱۳۲ میلیارد مترمکعب گاز تولید کرده است

بنابر اظهارات اصغر سهیلی‌پور، مدیر معاونت برنامه‌ریزی شرکت ملی گاز، ایران در سال ۲۰۰۷، میزان ۱۳۲ میلیارد مترمکعب گاز معادل ۳/۲ درصد از کل تولید گاز جهان را تولید کرده است. سهیل‌پور که در دومین کنفرانس صادرات گاز ایران سخن می‌گفت افزود: مصرف گاز ایران در سال ۲۰۰۷ تقریباً معادل تولید آن یعنی ۱۳۲ میلیارد مترمکعب بوده و این درحالی است که در این سال حدود ۷۶ درصد از جمعیت کشور تحت پوشش شبکه گازرسانی قرار داشته‌اند. ۶۱ درصد از سبد مصرف انرژی در ایران را گاز تشکیل می‌دهد. تعداد کل شهرهایی که در سال ۲۰۰۷ تحت پوشش گازرسانی قرار داشتند ۶۶۰ و تعداد مراکز مصرف که به گاز دسترسی داشتند ۱۸,۰۰۰ بوده است. همچنین ایران در این سال ۵/۶ میلیارد مترمکعب گاز صادر و ۶/۲

میلیارد مترمکعب گاز وارد کرده است. به گفته وی، سه مخزن زیرزمینی ذخیره گاز در ایران با هزینه ۵۶۰ میلیون دلار در حال ساخت است که پیش‌بینی می‌شود به مدت سه ماه در سال قابل بهره‌برداری باشد.^۱

پروژه Iran LNG هنوز در پی سرمایه‌گذار است

Iran LNG یکی از سه پروژه LNG ایران بوده و تماماً توسط پیمانکاران داخلی در حال انجام است. این پروژه که در ابتدا NIOC LNG نام داشت در سال ۲۰۰۶ به Iran LNG تغییر نام یافت. بنا به گفته رضا کسایی‌زاده مدیر عامل شرکت ملی صادرات گاز ایران، این پروژه تاکنون ۱۰ درصد پیشرفت داشته است. پیش‌بینی می‌شود، مسئله تأمین مالی این پروژه که همواره ذهن مدیران را به خود مشغول داشته است، به‌وسیله طرح تأمین مالی حل شود، اما تاکنون در این زمینه دستاوردی حاصل نشده است. علی خیراندیش مدیر عامل شرکت Iran LNG گفته بود که این شرکت در حال مذاکره با برخی شرکت‌های عرب و اروپایی برای تأمین منابع مالی این پروژه است و این مذاکرات تا پایان سال ۲۰۰۷ به نتیجه خواهد رسید. وی در آخرین اظهاراتش در مورد تأمین منابع مالی این پروژه به خبرنگاران گفته است، دو شرکت اسپانیایی، دو شرکت ایتالیایی و شرکت‌هایی از اتریش، آلمان، پرتغال، چین، هند و امارات متحده آمادگی خود را برای سرمایه‌گذاری بیش از ۵ میلیارد دلاری در این پروژه اعلام داشته‌اند و امید است مسئله تأمین منابع مالی این پروژه تا پایان ۲۰۰۸ حل شود.^۲

1. IranOilGas.com
2. Source: IranOilGas.com

عمان در توسعه میدان گازی کیش سرمایه‌گذاری می‌کند

محمود زیرکچیان‌زاده، مدیر عامل شرکت نفت فلات قاره ایران گفت: در نشست‌های هفته گذشته با مسئولان صنعت نفت و گاز عمان برگزار شد، تصمیماتی در مورد تأسیس یک شرکت مشترک دو کشور برای توسعه میدان گازی کیش اتخاذ شده است. مدیر شرکت نفت فلات قاره ایران (IOOC) افزود: عمان در نظر دارد منابع مالی مورد نیاز این پروژه را تأمین کند. پیمانکاران این پروژه نیز به‌وسیله شرکتی که به‌صورت مشترک به‌وسیله دو کشور تأسیس خواهد شد انتخاب می‌شوند. فاز اول این پروژه، یک میلیارد مترمکعب گاز در روز به عمان انتقال خواهد داد. دو فاز بعدی با سه برابر کردن خروجی، آن را به ۳ میلیارد فوت مکعب در روز خواهند رساند. وزارت نفت و گاز عمان پیش‌بینی کرده است تا سال ۲۰۱۲، نیاز گازی این کشور به ۳/۸ میلیارد فوت مکعب در روز برسد که بسیار بیشتر از منابع در دسترس این کشور یعنی ۲/۷ میلیارد فوت مکعب در روز خواهد بود.^۲

مذاکره با CNPCI چین در مورد Pars LNG در حال انجام است

گفت‌وگوها با شرکت CNPCI چین برای مشارکت این شرکت در پروژه Pars LNG در حال انجام است. بنابه گفته مسعود صدرا، مدیر این پروژه در شرکت ملی صادرات گاز ایران، چین علاقمند به خرید LNG تولیدی ایران در آینده بوده و همچنین تمایل دارد در بخش بالادستی و صنایع پالایشگاهی ایران سرمایه‌گذاری کند. هم‌اکنون، توتال، پتروناس و شرکت ملی نفت ایران توافق کرده‌اند که CNPCI نیز در

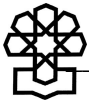
1. Iranian Offshore Oil Company
2. IranOilGas.com

اجرای این پروژه مشارکت داشته باشد و تصمیم نهایی در مورد مشارکت این شرکت گرفته شده است. هرچند مذاکرات در این باره از سال ۲۰۰۶ آغاز شده، ولی تصمیم بر آن بود که این همکاری جدید تا قبل از اینکه تصمیم نهایی در مورد سرمایه‌گذاری (FDI) انجام شود، آغاز نشود. کسبایی‌زاده مدیر عامل شرکت ملی صادرات گاز ایران به خبرنگاران گفته است: پروژه Pars LNG مراحل نهایی فاز مهندسی را طی می‌کند و مشارکت CNPCI در این پروژه سهم شرکت ملی نفت ایران را به ۳۹ درصد کاهش داده است.^۱

ترکیه همچنان خواستار انعقاد قرارداد گاز با ایران است

حیلمی گولر، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه روز چهارشنبه اعلام داشت که کشورش همچنان خواستار انعقاد قرارداد با ایران در زمینه تولید و صادرات گاز است و مسئله فسخ این قرارداد به هیچ وجه مطرح نبوده است. دو کشور در طی سفر ریاست جمهوری ایران به ترکیه که در ماه آگوست صورت پذیرفت، نتوانستند به هیچ توافقی در زمینه قراردادهای انرژی دست پیدا کنند. ایالات متحده که قصد دارد به بهانه برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای ایران، تهران را منزوی کند با انعقاد قراردادهای انرژی میان ایران و ترکیه مخالفت می‌کند. حلمی گفت: موضوع تعلیق قرارداد گاز با ایران مطرح نیست و در صورت آماده شدن متن قرارداد برای امضا به تهران سفر خواهد کرد. برطبق این قرارداد شرکت TAPO ترکیه به اکتشاف در میدان پارس جنوبی خواهد پرداخت و گاز این میدان از طریق خط لوله برای مصرف داخلی و

همچنین صادرات مجدد به اروپا به ترکیه منتقل خواهد شد.^۱

ایران با فروش اعتباری نفت خود به پاکستان موافقت کرد

به گفته وزیر امور خارجه پاکستان، ایران توافق کرده است نفت خام خود را با مهلت پرداخت سه‌ماهه به پاکستان بفروشد. براساس قوانین ایران حداکثر تا سه ماه می‌توان پرداخت بهای نفت صادراتی ایران را به تأخیر انداخت، اما متکی گفته است دولت ایران افزایش این مدت را مدنظر قرار خواهد داد. بنابر اظهارات منوچهر متکی دوطرف برای نهایی کردن این پروژه به‌صورت دوجانبه ابراز تمایل کرده‌اند قریشی نیز در این باره گفت: ایران مایل است این پروژه به‌صورت دوجانبه اجرا شود. ما همچنین به جهت ارتقای همکاری‌های اقتصادی منطقه از مشارکت هند در این پروژه استقبال می‌کنیم. پاکستان همچنین از پیشنهاد خرید هزار مگاوات برق از ایران برای کمک به کمبود برق در این کشور استقبال کرد.^۲

رئیس صندوق بین‌المللی پول درباره آغاز رکود اقتصادی در جهان هشدار داد

به گفته رئیس صندوق بین‌المللی پول: اقتصاد جهان در مرز ورود به یک رکود جهانی قرار گرفته است و تمامی کشورها باید فعالانه برای حل این بحران همکاری کنند. دومینیک اشتراوس کان اظهار داشت: برای یک چنین بحران بزرگی هیچ راه‌حل داخلی وجود ندارد و تمامی کشورها باید برای رفع آن همکاری کنند. تحلیلگران مسائل مربوط به انرژی گفته‌اند، انتظار می‌رود بحران مالی کنونی باعث توقف

سرمایه‌گذاری‌ها در این صنعت و کاهش تقاضا برای سوخت و برق شود. اشتراوس با بیان اینکه ایجاد اصلاحات در بخش اقتصادی از جمله تأکید بر سرمایه‌گذاری مجدد، به نظم در آوردن بازارهای مالی، تقویت نهادهای نظارتی، از میان برداشتن نقاط ضعف و ارائه اطلاعات شفاف و صحیح، باید به یک اولویت برای تمامی کشورهای جهان مبدل شود، وی قول داد که صندوق بین‌المللی پول تمامی توان خود را در این جهت به‌کار گیرد.^۱

تلاش بی‌وقفه برای اتمام به موقع پالایشگاه فاز ۹ میدان گازی پارس جنوبی

شرکت نفت و گاز پارس به همراه تمامی پیمانکاران فعال در توسعه فازهای ۹ و ۱۰ میدان گازی پارس جنوبی با تمام توان در حال فعالیت هستند تا بتوانند پالایشگاه فاز ۹ را تا پایان اکتبر یا اوایل ماه نوامبر و پیش از شروع فصل زمستان راه‌اندازی کنند. زیرساخت‌هایی که تکمیل آنها برای راه‌اندازی پالایشگاه فاز ۹ ضروری است عبارت‌اند از: اتمام واحد سولفورزدایی، اتمام احداث خط لوله گاز مابین فازهای ۶ و ۹ و همچنین اتمام حفاری چندین حلقه چاه در فاز ۹ و اتمام کار سکوهاى آنها. واحد سولفورزدایی در مراحل آخر راه‌اندازی به‌سر می‌برد و انتظار می‌رود تا ماه نوامبر آماده بهره‌برداری شود. خط لوله مابین دو پالایشگاه گاز نیز ۵۰ درصد پیشرفت داشته و پیش‌بینی می‌شود تا اواسط ماه دسامبر آماده سرویس‌دهی شود. براساس گزارش آژانس خبری وزارت نفت، اولین چاه فاز ۹ تولید گاز را در اواسط ماه اکتبر آغاز خواهد کرد و مابقی چاه‌های فاز ۹ نیز به فاصله دو هفته از آن آغاز به تولید

1. Platts (Washington)

خواهند کرد. در مجموع تا پایان سال ۲۰۰۸ شش حلقه چاه در فاز ۹ به بهره‌برداری خواهد رسید. پالایشگاه فاز ۹ تا بیستم ماه اکتبر آماده دریافت گاز اسیدی خواهد بود. اگر تمامی اهداف فوق‌الذکر به‌موقع و بدون تأخیر محقق شوند، خروجی گاز پالایشگاه فاز ۹ تا دسامبر امسال آماده عرضه به شبکه گاز کشوری می‌شود.^۱

تقاضا برای نفت خام OPEC باعث افزایش تولید کشورهای عضو این سازمان می‌شود

براساس چشم‌انداز کوتاه‌مدت انرژی منتشر شده توسط EIA، تقاضا برای نفت خام OPEC باعث افزایش تولید مؤثر کشورهای عضو این سازمان در طول شش ماه آینده خواهد شد، مشروط به اینکه اقتصاد جهانی از میزان پیش‌بینی شده ضعیف‌تر نشود. عواملی چون تولید بالای نفت توسط عضو مهم اوپک یعنی عربستان در طول تابستان، تأثیر قیمت بالای نفت بر تقاضا و تأثیر احتمالی رکود و آشفتگی بازارهای سرمایه بر اقتصاد جهانی تعادل جهانی بازار نفت را برهم‌زده است. در نتیجه همین عوامل بود که توقف تولید نفت در خلیج مکزیک به دلیل خسارت‌های ناشی از طوفان باعث افزایش قیمت نفت (مانند آنچه که اوایل امسال روی داد) نشد. به پیش‌بینی این سازمان اگر اقتصاد جهانی از میزان پیش‌بینی شده ضعیف‌تر نشود، اوپک از کشورهای عضو درخواست خواهد کرد که تولید نفت خود را در شش ماه آینده افزایش دهند. این وضعیت تعادل بازار و همچنین سطح نسبتاً پایین ذخایر نفتی سازمان توسعه و همکاری اقتصادی باعث روند افزایشی قیمت نفت خواهد شد. البته

1. IranOilGas.com

پیش‌بینی می‌شود اگر کشورهای غیراوپک طبق پیش‌بینی‌ها در سال ۲۰۰۹ افزایش تولید داشته باشند این افزایش قیمت تا حدودی تعدیل شود.^۱

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۲۷۴

عنوان گزارش: خیرنامه انرژی (۶)

Report Title: Oil Bulletin (6)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: محمدرضا الزامی، هومن مقیلان

ناظر علمی: محمدرضا محمدخانی، ایرج مهرآزما

متقاضی: حمیدرضا کاتوزیان (رئیس کمیسیون انرژی)

ویراستار: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۷/۲۳